

Válogatás a Veszprém Városi Zeneiskola megalakulásának dokumentumaiból

MÁRKUSNÉ VÖRÖS HAJNALKA

A SZÁZAD ELEJÉN MÁR FELMERÜLT AZ IGÉNY AZ INTÉZMÉNYES ZENEOKTATÁS BEINDÍTÁSÁRA. A Városi Zenede (a Csermák Antal Zeneiskola elődjének) megalakulását mégis a háború okozta nehézségek kényszerítették ki. A zeneiskola alapítója és első igazgatója Kecskeméthy Margit így fogalmazta meg a kor emberének életérzését:

„Az egész világot fogva tartó fájdalmas jelen nagy küzdelmei pusztulással fenyegetik a múlt időknek minden rendű kultúráját. Romokban hevernek az építészet remekei: festmények, szobrok, örökbecsű antikvitások pincék dohos rejtekeiben füllednek: a természet alkotta szépséges erdők faóriásainak ezrei estek áldozatul a háború molochjának és az isteni mestermunka: az ember, – milliányi tömegekben pihen jeltelen, néma sírokbán.

A romlás és enyészet lomha felhője üli meg az egész világot. Csak egy ami diadalmas főnixként újult erővel kelt életre a világégés káoszából: a költészet. Az emberi léleknek ezen istenadta drága ajándéka, mint ősforrás szakadt föl a szívekből és benépesíti a fájdalom, győzelem, lemondás és szeretet köntösébe öltöztetett gondolataival a világot.

Édes magyar hazánk hős fiainak egyszerű érzései, mint édes-bús katona-dalok szállnak haza hozzánk: és a költői lantok síró–reménykedő csodásan szép szava, zenéje az egyetlen, mi szívünkbe markol s azt megrázza úgy, hogy a szárazon égő szemből a bánat enyhe könnyűje megárad és új remény fakad a gyász sötét ölében.

A dal, a zene az a hatalmas varázserő, mely ezekben a vészes napokban is hű maradt önmagához és az emberhez.

A zene ezen ránk ható erejéből magyarázható meg, hogy a ‘ma’ romboló jegyében is él és virágozik a zenekultúra és erőteljes új hajtásokat hoz. Egy ilyen újonnan támadt hajtása a zenekultúrának a Veszprém Városi Zeneiskola is.”¹

Kecskeméthy Margit zongora-, cimbalom- és énektanár 45 éves volt az alapítás évében. 18 éves hiteles zenepedagógiai munkásság volt már mögötte. Nagy szervezőmunkát fejtett ki: szellemi energiáját, fizikai erejét, anyagi forrásait célja elérésére mozgósította. Kérvényeket írt (1. forrásközlés), újságban fogalmazta meg a zene-

iskola szükségességét (2. forrásközlés). Dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő vállalta a zeneiskola védnökének tisztségét és feladatait, és segítette a városnál a műzsák lakhelyét megszerezni. Külön beadvánnyal csatlakozott a zenetanár nő kérvényéhez. 600 korona évi segélyt kért az intézmény számára a várostól (3. forrásközlés). Annak ellenére, hogy Csete Antal városi ügyész félve a fenntartás kötelezettségétől, Komjáthy László polgármester felé aggodalmait fogalmazta meg (4. forrásközlés), a képviselő-testület megszavazta a kért segélyt és hozzájárult a városi zeneiskola nevének viseléséhez (5. forrásközlés).

Veszprém Városi Zeneiskola megnyitásának idejét és helyét Óvári Ferenc től fennmaradt írás pontosítja. 1916. október 1-jén kezdődött el a tanítás a Kossuth utca 1. számú épületben a volt rőfös (méteráru) üzlet helyén öt helyiségben. A Takarékudivarként ismert impozáns bérpalota öt földszinti helyiségét Óvári Ferenc vette berbe, és hangszereket vásárolt a zeneiskola részére.

Kecskeméthy Margit lelkes zenetanárokat vett maga mellé: Gaal Sándor énektanárt, Rengy Margit zongoratanárt (1917. február 1-től), Seefranz Irént, aki zongorát és zenetörténetet is tanított, Schönfeld Mór hegedűtanárt, valamint Babos Dezső alkotta a tanári kart az első tanévben. Az intézmény igazgatója Kecskeméthy Margit lett (6. forrásközlés).

A zeneiskola ünnepélyes megnyitására a mai Petőfi Színházban került sor 1916. december 13-án. Az új intézmény 115 beiratkozott növendékkel kezdte el munkáját. A várostól kapott 600 korona segély fejében négy növendéket ingyen tanítottak a tanárok (7–8. forrásközlés). A tanulók számának gyarapodása – év végére 140 fő – jelezte Kecskeméthy Margit népszerűségét, elismerését, ugyanakkor Veszprém lakóinak a zene iránti igényét. Neve garancia volt arra, hogy az általa vezetett intézményben kiváló munka folyik. S valóban, az első tanévet sikerrel zárták be 1917 júniusában. Az igazgatónő által szerkesztett értesítőt boldogan vitték haza a zeneiskola növendékei. A szülők és a tanítványok is számtalan jelét adták nagyrabecsülésüknek, szeretetüknek. A helyi újságok részletesen beszámoltak a zenei tevékenységről, hangversenyeiről méltán elismerően.

A második, 1917/18-as tanévet éppen hogy elkezdte, s máris néhány hetes szabadságra ment. Már régóta küszködött beteg szívével. Budapesten hiába keresett gyógyulást, 1918. január 14-én meghalt. Halála után Gaal Sándor vette át a Zeneiskola vezetését, aki 15 évig volt az intézmény igazgatója.

Forrásközlések

1.

Kecskeméthy Margit zenetanárnő kérvénye Veszprém Város Közgyűléséhez [a levél fakszimiléje a 15–16. oldalon]

Veszprém, 1916. június 12.

Tekintetes Közgyűlés!

Mély tisztelettel alulírott, – amint tudni méltóztatik, hosszú idő óta 18 éve foglalkozom zongora, cimbalom és ének tanítással. Tanítványaim száma 30-45 között váltakozik. Tanítványaim részére Zenei Önképzőkört is szerveztem, hogy a nyilvános szereplésre képezem őket, ezenkívül a zenével szoros összefüggésben levő zeneelméleti–zenetörténeti ismeretekre csoportban oktathassam őket. – Kérkedés nélkül említem fel, hogy igen szép eredményeket értem el. Ezt a szülők és a fővárosi orsz. Zene Akadémia és Nemzeti Zenede² neves tanárai is több ízben elismerték. Működésemet és ennek eredményét városunk közönsége is megismerhette a tanítványaimmal évente megtartott nyilvános hangversenyeken.

Az is köztudott dolog, hogy tanítványaim közül már sok van olyan ki a Nemzeti Zenede v. O[rszágos] Akadémiát végzi vagy szép sikerrel végezte, sőt van Zeneiskolával bíró tanítványom is. – Több oldalról jött felhívásnak engedve elhatároztam, hogy városunkban zeneiskolát szervezek. A Nemzeti Zenede Igazgatósága örömmel üdvözölte a tervet, s amennyiben az iskola vezetése az én kezemben lesz, megígérte, s ennek nyilvánossá tételét megengedte, hogy évenként kétszer tanárikarából biztost fog kiküldeni, hogy ezáltal az iskola erkölcsi nivóját emelje, sőt Gobbi Alajos³ igazgató úr, a hírneves tanár, személyes jelenlétével emeli az iskola megnyitását és év végén a vizsgálatok megtartásán is résztveend.

Az iskolához szükséges tanerőket is a Nemzeti Zenede fogja ajánlani.

Az iskolához elsősorban helyiség kell, ezt azonban nem tudom megszerezni. Azon tiszteletteljes kéresemmel bátorodom a Tekintetes Közgyűlés elé járulni: – kegyeskedjék egy 3-4 szobából álló helyiséget rendelkezésemre bocsájtani s ennek fűtéséről és világításáról gondoskodni.

Az a teher mi ebből városunkra esik, sokszorosan megtérül azáltal, hogy városunkban is, mint a hasonló többi városokban, egy modern zeneiskola lesz, amelyben a növendékek sokkal olcsóbban nyerhetik el zenei kiképezésüket, mint most, mert a gyakori budapesti vizsgák sok anyagi áldozatot követelnek a szülőkötől.

Ismerve a Tekintetes Közgyűlésnek a jóért, nemesért, szépért eddig minden téren

Tekintetes Köszönet!

Mily hűs kézzel aludrott, - amint tudni méltóitól, hosszú ideje óta Néve foglaltam zongora, cimbalom és ének tanítását. Tanítványaim száma 30-45 körül vándorolt. Tanítványaim részéről - Kései Cs. Rózsától is - szerkesztve, hogy a nyitányos szereplésre kézszeren ötel, eredetileg a zenei iskolára összefüggésben tanítási feladatokat - zenei történelmi, zenei tudású csoportban oktathassam ötel. - Hírlapok nélkül említeni fel, hogy igen szép eredményeket értem el. Ezt a sikert is a jövőre is. Zenei tudású és Kései Cs. Rózsától neves tanárai is több ízben elismerésként. Hírlapoknál is ezzel eredményeket szerepeltek kézszeren is megismerhette a tanítványaimmal érintve megfektet nyitányos hangversenyeken.

Ke is köszönettel életem, hogy tanítványaim közül már van olyan ki a Kései Cs. Rózsától is. Zenei tudású és Kései Cs. Rózsától neves tanárai is több ízben elismerésként. Hírlapoknál is ezzel eredményeket szerepeltek kézszeren is megismerhette a tanítványaimmal érintve megfektet nyitányos hangversenyeken.

Ke is köszönettel életem, hogy tanítványaim közül már van olyan ki a Kései Cs. Rózsától is. Zenei tudású és Kései Cs. Rózsától neves tanárai is több ízben elismerésként. Hírlapoknál is ezzel eredményeket szerepeltek kézszeren is megismerhette a tanítványaimmal érintve megfektet nyitányos hangversenyeken.

Ke is köszönettel életem, hogy tanítványaim közül már van olyan ki a Kései Cs. Rózsától is. Zenei tudású és Kései Cs. Rózsától neves tanárai is több ízben elismerésként. Hírlapoknál is ezzel eredményeket szerepeltek kézszeren is megismerhette a tanítványaimmal érintve megfektet nyitányos hangversenyeken.

A sikolatok elcsorban helyiség kell, ezt azonban nem tudom megmondani. Azon kívül
 helyi körülményekkel határozatom a Színhelyes Hozzájárulás eljövendőt: —
 Kégyeskedjék egy 3-4 sorból álló helyiséget rendelkezésre bocsátani a
 színhelyes eljövendőt is megfigyelésről gondoskodni.

És a helyi körülmények miatt, sokszorosan megfigyelésről, hogy váro-
 sultban is, mint a hasonló többi városokban, egy modern zenészkola lesz,
 amelyben a növendékek sokkal előbbre járhatnak el zenei felkészüléssel,
 mint most, mert a győzri budapesti városi zenei iskolától kére-
 telrel a színhelyes.

Természe a Színhelyes Hozzájárulást a jövőre, nemcsak,
 azelőtt eddig mindentörvényesen támogatott jövendőt, — nélkülözök meg
 engedni azon semmilyen hozzájárulást, hogy színhelyes eljövendőt meg-
 gátolva talál.

Hiszáló tiszteltetéssel

Veszprém 916 12/12.

Beckemély Károly
 2. tanácsos

tanúsított jóindulatát, – méltóztassék megengedni azon remény kifejezését, hogy tiszteletteljes kérelmem meghallgatásra talál.

Kiváló tisztelettel

Kecskeméthy Margit z[ongora] tanítónő⁴

*Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)
Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 8557/1916.*

2.

Kecskeméthy Margit: A városi zeneiskoláról

Veszprém, 1916. augusztus 24.

Évszázadok óta együtt munkálkodik iskola, és család a gyermekek oktatása és nevelése körül. Nevelve oktatnak, hogy fejlesszék a gyermek szellemi és testi képességeit.

A szellemi érzelmek kiképzésének feladata az ember lelki világának egyensúlyban tartása. A szellemi érzelmek főtápporrása a vallás és művészet. Míg a vallás főképpen az erkölcsi nevelésen alapszik és főtényezője a hit, addig a művészetek inkább az értelmi nevelésre vannak hivatva.

A zene az emberi természetben gyökeredzik: tény az, hogy a kisdéd is fogékony a zene iránt. Édesen szunnyad el a gyermek anyjának lágy dalolása mellett.

Tapasztalhatjuk számtalan esetben, hogy a gyermek játéka közepette dalolni kezd, ezzel bizonyítván örömét, – ösztönszerűleg a zenéhez, – dalhoz folyamodik, hogy kis szívének érzését kifejezhesse.

Pythagoras tanítványai alvás előtt ének által enyhítették a nap fáradalmait, s a reggelt zenével üdvözölték. – Sokrates úgy nyilatkozott: „jobb a zenét későn, mint soha meg nem tanulni!” – boldog az, ki a zenét ifjú korában sajátította el.

Saját tapasztalatainkból is látjuk, mily nemesítő hatása van a zenének: behatol a lélek legmélyebb rejtekébe, felszínre hozva az abban rejtve levő kincseket. Hosszú évek óta munkálkodom a zenetanítás terén, s meggyőződésem, hogy a zene az általános nevelésnek kiegészítő része, mert foglalkoztatja a lelki tehetségeket, a kedélyre nemesítő hatással van és helyes tanítás mellett kimeríthetetlen szellemi élvezetek forrása leend.

Zeneiskolánk azt a célt tűzte maga elé, hogy az ifjúságnak alkalmat nyújtson zenei intelligenciájának minél szélesebb mederben való kiképzésére. Erre a célra kitűnő oklevéllel rendelkező tanárok állnak az iskola rendelkezésére. S minden akaratérőm, tudásom oda fog irányulni, hogy az általános megelégedést kivívjuk.

Az érdeklődő közönség tájékoztatására közlöm, hogy kezdő tanítványok heti 3 órai oktatásban, a haladók 2 óra gyakorlati és 1 óras elméleti oktatásban részesülnek. – vonós zenekari gyakorlatok és kamarazene hetenként egyszer tartatnak. Zongora –, hegedű –, cselló –, ének – s cimbalom–tanzakokra lehet jelentkezni. Zeneelmélet, zenetörténet, kamarazene, vonós–együttes, karének tanítása díjtalan.

Bővebb felvilágosítással Virág–utca 6. szám alatt, hol a beíratások is történnek, szívesen szolgál

Kecskeméthy Margit,
Igazgató-tanítónő

(Megjelent a Veszprémi Hírlap 1916. augusztus 27., XXIV. évf. 35. sz. 3. old.)

3.

**Dr. Óvári Ferenc indítványa Veszprém város képviselő-testületéhez,
amelyben a Veszprémben létesítendő nyilvános zeneiskolához városi
támogatást kér**

Veszprém, 1916. június 9.

Városunknak zeneiskolája nincsen. –

Ilyen magas kultúrájú város mint Veszprém, zeneiskola nélkül alig képzelhető el. Aminthogy Kecskeméthy Margit okleveles zenetanárnő egy háromtantermes, 3 tanerővel ellátott zeneiskolát szándékozik 1916. évi szeptember elsejével megnyitni városunkban; minthogy a tanárnő 18 évi nagyszámú működése elég garancia arra, hogy ezen zeneiskola vezetése kipróbált, jó kezekre lesz bízva; mély tisztelettel bátorkodom indítványozni:

méltóztassék ezen zene iskolát Veszprém városi zeneiskolának nevezni, hagyni, hogy az iskolát fenntartó tanárnőt fűtés és világítással, vagy ezek helyett 600 korona évi segéllyel ellátni.

Kiváló tisztelettel: Dr. Óvári Ferenc bizottsági tag

Vég[atározat]

A közgyűlés a bizottságok és az állandó választmány⁵ javaslatára elfogadja és kimondja, hogy a városban létesítendő nyilvános zeneiskolát erkölcsileg és anyagiilag támogatni kívánja. Megengedi ennél fogva, hogy az iskola a „városi” jelzöt használja és magát „városi zeneiskolá”-nak nevezze. Kimondja, hogy a létesítendő zeneiskolát alapítása idejétől, vagyis az 1916/1917 tanévtől kezdődően mindaddig, míg

az mint nyilvánossági joggal fölruházott intézet a bemutatott szervezési tervezet értelmében működik, évenként – azonban minden évben külön megszavazandó – 600 kor[ona], azaz hatszáz kor[ona] segélyben részesíti.

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)

Veszprém város tanácsülési jegyzőkönyve (V.172.a): 66kgy/1916.

Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 8559/1916.

4.

Dr. Csete Antal városi főügyész levele Komjáthy László polgármesterhez

Veszprém, 1916. július 7.

Tekintetes Polgármester Úr!

Folyó hó 10-én egy halaszthatatlan családi ügy miatt el kell utaznom és így sajnálatomra az ezen napon tartandó állandó választmányi és pénzügyi bizottsági ülésen részt nem vehetek.

Ezért és mert véleményem szerint az üléseken ezúttal nem szükséges feltétlenül jelen lennem, mivel folyó hó 12-i közgyűlés tárgysorozatának minden pontjára nézve már nyilatkoztam, kérem, hogy elmaradásomat kimentettnek méltóztassék tekinteni.

Egyedül a tárgysorozat 11. pontja az, amire nézve ez ideig nem volt alkalmam nyilatkozni.

Ezúton kérem tehát tekintetes Polgármester urat, hogy az alábbi észrevételemet a tárgyalások folyamán a bizottságoknak tudomására hozni méltóztassék.

A jogszokások kialakulását ismerve, bátor vagyok felemlíteni, hogy az ilyen természetű hozzájárulások kezdetben csak ajándék, vagy segély természetével bírnak, de később, midőn emberemlékezet-meghaladó időn át gyakoroltatnak, már kötelmi jogviszonnyá válnak és az illető javadalmas vagy jogutóda követelőleg lép fel.

Ennek előre bocsátása után tisztelettel megjegyzem, hogy én nem vagyok ellensége annak, ha a Város – amennyiben tehetségében áll – bizonyos közművelődési és kulturális célokat anyagilag is támogat, de kérem az igen tisztelt bizottságokat, hogy méltóztassanak megfontolás tárgyává tenni, hogy különösen a mai rettenetes állapotok között szükséges-e, célszerű-e, ilyen – hiába tagadjuk – állandó természetű segélyezéssel a város költségvetését megterhelni? A segélyezés állandó jellegét a cél indokolja, mert ha csak egy vagy néhány évre nyújtatnék segély, akkor az intézmény aligha létesülhetne. Végre is ha valaki zenét akar tanulni, arra annyi

alkalma van és a tanulás annyira megkönnyítve van, hogy a tanításnak állandó subventionálása akkor, midőn oly számtalan fájó seb kiált orvoslásért, nem látszik elsőrendű teendőnek.

Már pedig a 11086/II-c/1915 számú belügyminiszteri rendelet, a 147500/1914 számú rendeletre hivatkozással, a lehetőség legszélsőbb határáig érvényesítendő takarékoságot és a mellőzhetetlen kiadásokra nézve a tervszerű beosztást erőgyújtést és alapozást, a szükségletek helyes sorrendjének megállapítását a városok kötelezőségévé tette.

Mindazonáltal, ha a tekintetes bizottságok egy magán zenetanárnő subventionálását elsőrendű szükségletnek minősítenék, meg kell nyugodnom a bizottságok bölcsességében, mert végre is ez nem jogi kérdés, de óvást kell emelnem, hogy a subventionálással egyidejűleg a folyamodó zenetanárnő zeneiskolája városi címmel vagy jelleggel ruháztassék fel, mert ezen körülményből idővel a város iskolafenntartói kötelezettségét fogják megállapítani.

Ha az igen tisztelt bizottságok valamely állandó évi segélyt javasolnának, az iskola részére, ezen esetben is a hozandó javaslatban külön hangsúlyozni kérem, hogy ezen körülményből a város azon kötelezettsége, hogy az adományozandó segélyt évenként tartozik adni, vagy hogy a zeneiskolának akár egészben akár részben, akár a jelenben akár a jövőben, a város az iskola fenntartója lenne, következtetni nem lehet.

Tisztelettel

Veszprém, 1916. évi július 7.

Dr. Csete Antal városi főügyész

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)

Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 8559/1916.

5.

Veszprém város Állandó Bizottmányának döntése a zeneiskola támogatásának ügyében

Veszprém, 1916. július 10.

A bizottságok javasolják, hogy a létesítendő zeneiskolát a város kérelemben és Óvári Ferencz dr. indítványában foglaltak alapján hatósági támogatásban részesítse akképen, hogy

1. engedje meg, hogy az iskolát „városi zeneiskolának” nevezzék.
2. Adjon a város évenként 600 korona segélyt az iskola céljaira mindaddig, amíg

az mint nyilvánossági joggal felruházott intézet a bemutatott szervezési tervet értelmében működik.

E segélyezés ellenében kikösse azonban a város, hogy

1. az iskola évenként legfeljebb négy növendéket, akiket a városi tanács fog kijelölni és az iskolába utalni tandíjmentesen, vagyis ingyen köteles oktatásban részesíteni, akármelyik tanszakon.
2. Az iskola ügyeit intéző bizottságban a városi tanács kiküldöttje részére ülési és szavazati jog biztosíttassék.

Azonban mindezen körülményekből a város azon kötelezettsége, hogy az adományozandó segélyt évenként tartozik adni, vagy hogy a zeneiskolának akár egészben, akár részben akár a jelenben, akár a jövőben a város iskolafenntartója lenne, következtetni nem lehet, mert a város már most kijelenti, hogy az iskola fenntartó jellegét és kötelezettségét semmiféle vonatkozásban nem vállalja.

Az évi segélyt a költségvetésben kell előirányozni.

Kelt Veszprém r[endezett] t[tanácsú] város állandó választmányának és pénzügyi bizottságának 1916. évi július hó 10-én tartott együttes üléséből.

Kiadta: dr. Horváth Béla városi főjegyző

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)

Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 8559/1916.

6.

A Veszprém Városi Zeneiskola igazgatósága az iskola megalakulását, ügyrendjét és tanmenetét betervezi

Veszprém, 1916. október 9.

Tek[intetes] Polgármester Úr!

A veszprém városi zeneiskola f[olyó] hó elsejével Kossuth Lajos utca 1. szám alatt 5 helyiségben megnyílt.

Tanári kara áll: Kecskeméthy Margit igazgatónőből, Gaál [Gaal] Sándor⁶, Láng Ignác, Reiter Lőrinc és Bauer Etel tanárok és tanárnőkből.

Ügyrendjét és tantervét a csatolt alakban állapítottuk meg.

Felügyelő bizottságát óhajtánánk megállapítani, e célból tisztelettel kérjük: a város küldöttjét esetleg küldöttjeit velünk közölni kegyeskedjék.

A 4 tandíjmentes növendék helyének betöltése előtt szíveskedjék talán a beérkezendő kérvények kiadása mellett tőlünk ajánlási véleményt elfogadni.

3 zongora, 2 cselló, 4 hegedű és egy cimbalom állanak a tanulók rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

Veszprém városi zeneiskola igazgatósága
Dr. Óvári Ferenc védnök

A v[árosi] tanács tudomásul veszi a beterjesztett tanmenetet és ügyrendet.

A felügyelő bizottságba a város részéről Sándorfy [Sándorffy] Ignác v[árosi] tanácsost küldi ki.

V[eszprém] 1916. X. 31.

VESZPRÉM VÁROSI ZENEISKOLA

Társadalmi műveltségünk legmegbízhatóbb mértéke az a készség, mellyel a szép-művészetek cultiválva vannak. A szép megértése és cultiválása hozza meg a társadalom aranykorát és az egyének lelki kristályosodását. Ezt célozza az 1916. szeptember hóban megnyitandó városi zeneiskola, melyben ifjúságunk igen méltányos feltételek mellett, széles mederben nyerhet kiváló zenei oktatást.

Az intézet élén Gobbi Alajos a nemzeti zenede igazgatója, dr. Óvári Ferencz városunk áldozatkész országgyűlési képviselője és Kecskeméthy Margit okl. zenetanárnő állanak a városunk képviselő-testülete által megválasztandó intéző bizottsággal együtt.

A nemzeti zenede igazgatósága és tanári kara tudomásával iskolánk szervezete és szabályzata a következően állapítottatott meg:

TANTERV

Zongora-tanszak. Tanfolyam előkészítő osztályon kívül 8 év.

Hegedű-tanszak. Tanfolyam 8 év.

E 2 tanszak tanterve teljesen egyezik a nemzeti zenede tantervével.

1488/1916

Maier Ede

VESZPRÉM VÁROSI ZENEISKOLA

Ügyviteli szabályzat.

1. A növendékek beírása augusztus 29-ől szeptember 6-ig történik.
2. Beírási díj tanulónként 4 korona.
3. A beírt növendékek egy tanévre tanszakonként 120 koronát fizetnek. A kiművelési osztályokban 7-ik és 8-ik évfolyamra 200 koronát. Ének-tanulásra elféltáztuló tanfolyam tanulja 100 koronát.
4. A tandíj fizetése tekintet nélkül a beíratkozás idejére, egy félre vételező. Az évi tandíj az iskolához megnyitásától, szeptember havától kezdve fizetendő.
5. Az összes kötelező mellékanyagok, u. m. zeneelmélet, zene-történet, karének, zenekari gyakorlatok és kamarazene díjmentesek.
6. Karénekre felvételmek oly jelentézők is, akik főtanulmányukat nem tanulnak; ezek havonként 2 korona illetve évenként 20 korona tandíjat fizetnek.
7. Tanulmányosságban 4 szegénysorsú, Veszprém város tanácsa által kijelölendő tehetséges tanuló részesül.
8. Félév végén a növendékek értsétséges tanuló részessül a szűk aláírásával ellátva a legközelebbi tanórán az iskola igazgatójának visszaadandók.
9. Években a nemzeti zenede igazgatósága tanári biztost küld ki a növendékeknek osztályonként való meghallgatására.
10. Havonként egyszer nyilvános önképzőkori zene-előadás rendezetik, belépődíj nélkül, ahol a kijelölt növendékek megjelenni és jászant tartozik.
11. Tanév végén tartandó nyilvános vizsgákat minden növendékre kötelező; ezeken az ébőkri iszert Gobbi Alajos a nemzeti zenede nagynevű igazgatója, esetleg egy tanári biztos fogja beírteleni.
12. Osztályulják fognak kitűzteni a legszorgalmasabb tanulók részére.

A városi zeneiskola előkészítő bizottsága.

Társadalmi műveltségünk legmegbízhatóbb mérése az a készség, mellyel a szépművészetek kultiválása vannak. A szép megértése, megszerzése és kultiválása hozza meg a társadalom aranykorát és az egyének lelki kristályosodását. Ezt célozza az 1916. szeptember hóban megnyitandó városi zeneiskola, melyben ifjúságunk igen mellányos feltételek mellett, széles mederben nyerhet kiváló zenei oktatást.

Az intézet élén Gobbi Alajos a nemzeti zenede igazgatója, dr. Övári Ferenc városunk áldozatkész országgyűlési képviselője és Kecskeméthy Margit okl. zene-tanár állanak a városunk képviselőtestülete által megválasztandó intéző bizottsággal együtt.

A nemzeti zenede igazgatósága és tanári kara tudomásával iskolánk szervezete és szabályzata a következőkben állapított meg:

TANTERV.

Zongora-tanszak. Tanfolyam előkészítő osztályon kívül 8 év.

Hegedő-tanszak. Tanfolyam 8 év.

E 2 tanszak tantervezete teljesen egyezik a nemzeti zenede tantervével.

Ének-tanszak. Tanfolyam 3 év.

Gordonka-tanszak. Tanfolyam 4 év.

Cimbalom-tanszak. Tanfolyam 3 év.

Zene-elmélet, zene-történet, karének, vonós együttes, kamarazene mind a 8 évfolyamban tanterv szerint.

Ének-tanszak. Tanfolyam 3 év.

Gordonka-tanszak. Tanfolyam 4 év.

Cimbalom-tanszak. Tanfolyam 3 év.

Zene-elmélet, zene-történet, karének, vonós együttes, kamarazene mind a 8 évfolyamban tanterv szerint.

ÜGYVITELI SZABÁLYZAT

1. A növendékek beíratása augusztus 29-től szeptember 6-ig történik.
2. Beíratási díj tanulónként 4 korona.
3. A beírt növendékek egy tanévre tanszakonként 120 koronát fizetnek. A kiművelési osztályokban 7-ik és 8-ik évfolyamra 200 koronát. Ének-tanításra előkészítő tanfolyam tandíja 100 korona.
4. A tandíj fizetése tekintet nélkül a beiratkozás idejére, egy félévre kötelező. Az évi tandíj az iskolaév megnyitásától, szeptember havától kezdve fizetendő.
5. Az összes kötelező melléktantárgyak, u.m. zeneelmélet, zenetörténet, karének, zenekari gyakorlatok és kamarazene díjmentesek.
Karénekre felvétetnek oly jelentkezők is, akik főtantárgyat nem tanulnak; ezek havonként 2 korona illetve évenként 20 korona tandíjat fizetnek.
6. Tandíjmentességben 4 szegénysorsú, Veszprém város tanácsa által kijelölendő tehetséges tanuló részesül.
7. Félév végén a növendékek értesítőt kapnak, melyek a szülők aláírásával ellátva a legközelebbi tanórán az iskola igazgatójának visszaadandók.
8. Évközben a nemzeti zenede Igazgatósága tanári biztost küld ki a növendékeknek osztályonként való meghallgatására.
9. Havonként egyszer nyilvános önképzőköri zenedélután rendeztetik, belépődíj nélkül, ahol a kijelölt növendék megjelenni és játszani tartozik.
10. Tanév végén tartandó nyilvános vizsgálat minden növendékre kötelező; ezen az elnöki tisztet Gobbi Alajos a nemzeti zenede nagynevű igazgatója, esetleg egy tanári biztos fogja betölteni.
11. Ösztöndíjak fognak kitűzteni a legszorgalmasabb tanulók részére.

A városi zeneiskola előkészítő bizottsága

*Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)
Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 14886/1916.*

7.

**Anti Illésné levele Komjáthy László polgármesterhez a zeneiskolai
tandíjmentességért**

Veszprém, 1916. október 15.

Nagyságos Polgármester Úr!

Alulírott Nagyságodhoz azon tiszteletteljes kéréssel fordulok, hogy Veszprém városában jelenleg működő városi zene iskolába, melyben már 12 éves leánykám mint

tandíjas felvéve van, 10 éves fiamat pedig mint ingyenes, az engedélyezett tanulók közé 4iknek felvétetni kegyeskedjék.

Kérelmemet a következő indokok támogatják:

1. Hivatkozom szegény sorsomra, mely miatt felvételért esedező, zenéhezhajlammal lévő fiamért fizetni jelen körülményeknél fogva nem bírok, mert mint 2 gyermek anyja férjem bevonulása végett semminemű jövedelmem nincs. Ami csekély van is a jelen drágaságba az megélhetésre csaknem elégtelen.
2. Felvételért esedező fiam I. gimnáziumban jár, s eddigi iskoláit jó eredménnyel végezte. Zene tudomány után vágyik ahhoz láthatóan teljes kedve és tehetsége mutatkozik.

Alázatosan kérem Nagyságos Polgármester Urat nekem mint keresetképtelen anyának a felvételért könyörgő kis fiamnak azon alázatos kérését, hogy a zene iskolába mint ingyenes a folyó tanfolyamra való felvételét elrendelni kegyeskedjék.

Maradok alázatos tisztelettel:

Anti Illésné

*Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)
Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 3030/1916.*

8.

**Óvári Ferenc és Kecskeméthy Margit levele Komjáthy László
polgármesterhez
a zeneiskolai tandíjmentességre javasolt diákokról
[levél kéziratát lásd a 26. oldalon]
Veszprém, 1916. november 12.**

Tek[intetes] Polgármester Úr!

16301/1916 szám becses határozata folytán a városi zeneiskola igazgatóságához állott hat kérvény visszaszármasztatása mellett van szerencsénk véleményeinket és javaslatunkat a következőkben előterjeszteni:

Farkas Jánosné Sári lányának, Ruppeld János János fiának, Györek István Rózsi lányának és Anti Illésné Illés fiának ingyenes oktatásra való kijelölését, s úgy az ösztöndíjuknak 1916/17 tanévre ezek részére való átengedését véleményeztük, mert mind a 4 gyermek határozott zenei hajlamossággal bír és vagyoni körülményeiknél fogva is méltók az ösztöndíjra.

3030
1966

22. Jólparasztai klub!

1930/1966 fennmaradt határozata folytatás
a városi tanácsokhoz irányuló felhívás
attól hat érvényre visszahívandó
mellékelten szerkesztett vázlatokkal
és fordításokkal a követhetőben elő-
terjeszttem:

Farkas Jánosné Sári leányának,
Pappold János fiajának, Gyöngy
Fibria Rozsi leányának és Antik
Fleisné Fliet fiajának megismerés
tatai és más névelőket, t. i. a
az öntudatukról 1966/17 tanácsok
ezen névelővel való átvezetését
szelvényekkel, melyek mind a
szelvény határozat városi közbe-
vetésével bír és meggyőzően lá-
talmazásával fogva ismét
az öntudatukra:

Nadevny Károl Károl fia meg-
várva megadott okmányait, így névelő
nyelvi képzés: Károl, Gábor városi tan-
ács, az okmányok előkészítésére.

Kérjük az utazó bizottságok
hatalmát, megismerésüket és a
dokumentumok közlését.

Beszédes 1966. XI. 17. dátumú tájékoztató
Beszédes városi tanácsokhoz fordították:

Jajcsai Ferenc

gradus

(Harkemichy Jurgin)

igazgató

Radecky Károly Károly fia még csak második elemista, így ráér tanulni kezdeni. Kozák Géza zenei tudása vagy hajlama előttünk ismeretlen.

Kérjük az intéző bizottságba kiküldöttjének megengedését és tudomásunkra hozatalát.

Veszprém, 1916. XI.12.

Kitűnő tisztelettel:

Veszprém Városi Zeneiskola Igazgatósága:

Dr. Óvári Ferenc gondnok

Kecskeméthy Margit igazgató

*Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)
Veszprém város polgármesterének iratai (V.173.b): 3030/1916.*

JEGYZETEK

- ¹ Igazgatói jelentés a „Veszprém Városi Zeneiskola” működéséről az 1916–1917. iskolaévben, fennállásának első esztendejében. = A Veszprém Városi Zeneiskola Értesítője az 1916–17. tanévről Veszprém, 1917. 3–4.
- ² A Nemzeti Zenede 1840-ben alakult meg Liszt Ferenc támogatásával a Pest Budai Hangász Egylet Énekiskolájaként. 10 évvel később már 200 növendéke volt és a korábbi ének, zeneszerzés és kórus szakok mellett megalakult a zongora, hegedű, gordonka, fuvola és klarinét tanszak is. A Zeneakadémia 1875-ös megalakulásáig a magyar zeneoktatás legrangosabb intézménye volt. 1948-ig egyesületi formában működött. Az államosítás után Állami Konzervatóriumként működött tovább, 1966-tól Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola néven. Bővebben: <http://www.konzi.hu>
- ³ GOBBI Alajos (Pest, 1842. december 24. – Budapest, 1932. július 27.) kormányfőtanácsos, hegedűtanár, karmester, zeneiskolai igazgató, zenekari igazgató és zeneszerző; Gobbi Henrik zongoraművész testvéröccse, Gobbi Hilda színésznő nagyapja. (Gobbi Alajost Pesten hegedűre az a Ridley-Kohne Dávid tanította, aki Veszprémben született.) 1872-től tanított a Nemzeti Zenedében, majd 1901–1918-ig az intézmény igazgatója volt. 1863-tól a Nemzeti Színház, 1884–1888-ig az Operaház zenekarában játszott, majd karmesterként és zeneszerzőként is dolgozott. 1910-től tagja volt a hegedűtanár-vizsgáló bizottságnak. Bővebben: Magyar Életrajzi Lexikon I. Főszerk: Kenyeres Ágnes Budapest, 1967.
- ⁴ KECSKEMÉTHY Margit (Sümege, 1871. július 14. – Budapest, 1918. január 14.) zeneiskolai tanár. Édesapja Kecskeméthy Albert, Sümege város főmérnöke, majd adóvégrehajtó. Az 1880-as évek közepén költöztek Veszprémbe. Középkorában a veszprémi irgalmas nővéreknél tanult, majd a Nemzeti Zenedében tanítói, 1904-ben a Zeneakadémián énektanári oklevelet szerzett. 1898-tól tizennyolc éven keresztül tanított Veszprémben zongorát és éneket. 1905-ben zenei

önképzőkört alapított. 1916-ban Óvári Ferenc támogatásával megalapította a város zeneiskoláját, amelynek első igazgatója volt. Sokat tett a város zenei kultúrájának erősítése érdekében. – Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 2006-ban, a városi Panteonban elhelyezett táblával örökítette meg emlékét. A veszprémi Alsóvárosi temetőben nyugszik.

⁵ A tanácsüléseken részt vesznek döntési joggal: dr. Komjáthy László polgármester elnök, dr. Horváth Béla főjegyző, dr. Csete Antal főügyész, Sándorffy Ignác városi tanácsos, Biczi Károly városi tanácsos, Schiller Samu városi főszámvevő, Hollósi János városi jegyző.

⁶ Nevét többször tévesen írják Gaálnak. Gaal Sándor (Noszlop, 1875. október 26. – Veszprém, 1958. március 11.) tanár, karnagy, zeneszerző, zeneiskolai igazgató. Tanítói oklevelét 1896-ban a győri tanítóképzőben, középiskolai ének-zene tanári képesítését a Zeneakadémián szerezte 1902-ben. 1896-tól élete végéig Veszprémben élt és dolgozott. Emléktáblája lakóházában, az Iskola utcában található.